

7 Ιανουαρίου 2016

Οικογένεια: ο χώρος, όπου το πρόσωπο αναπτύσσεται με στόχο την ολοκλήρωσή του (Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Θερμός)

/ [Πεμπουσία](#)

Αν θα θέλαμε να επικεντρωθούμε λίγο περισσότερο στον σύγχρονο κόσμο, τότε θα είχαμε να παρατηρήσουμε διάφορα, από τα οποία σταχυολογώ μερικά, διότι ο χρόνος δεν επιτρέπει να τα εξαντλήσουμε όλα. Π.χ. παρατηρούμε μια υπερβολική, ραγδαία αύξηση των παραγόντων της εξωτερικής ελευθερίας. Στην εποχή μας οι άνθρωποι έχουμε πολύ περισσότερη εξωτερική ελευθερία επιλογών σε σύγκριση με τριάντα χρόνια πριν, εκατό χρόνια πριν. Έχουμε την ελευθερία για πολλές επιλογές ως προς το τι θα κάνουμε στη ζωή μας. Φανταστείτε στην παραδοσιακή κοινωνία οι άνθρωποι δεν ήταν ελεύθεροι μ' αυτή την έννοια· δεν μπορούσε καθένας που ήθελε να μορφωθεί να πάει να μορφωθεί. Δεν μπορούσε να επιλέξει πολλές φορές τη σύντροφο κιόλας - μπορεί να κανόνιζαν οι γονείς ποιον θα πάρει για σύντροφο το παιδί τους.

Σήμερα έχουμε πάρα πολλές εξωτερικές επιλογές και λιγότερες καταπιέσεις εξωτερικές και οι γονείς λιγότερο καταπιέζουν τα παιδιά τους σε σύγκριση με το παρελθόν και δεν έχουμε κατακτητές και διάφορα άλλα πράγματα. Παρατηρεί όμως κανείς αυξημένη την εσωτερική ανελευθερία. Πως έγινε αυτό; Δεν έγινε με τον βίαιο τρόπο, δηλαδή να έρθουν εχθροί απ' έξω, αντίπαλοι να πάρουν την ελευθερία μας, έγινε μ' ένα γλυκό, ευχάριστο και ύπουλο τρόπο, διότι μέσα στην κοινωνία της κατανάλωσης, την κοινωνία της ευμάρειας, αναπτύχθηκαν τέτοιες συνθήκες που ο άνθρωπος να παραδώσει την ελευθερία του με την θέλησή του και να την χάσει σε εκείνα τα οποία τον αιχμαλωτίζουν. Κι αυτά είναι ευχάριστα πράγματα, δηλαδή τα αντικείμενα κατανάλωσης. Δεν είναι τυχαίο ότι στην εποχή μας κορυφώθηκαν οι εξαρτήσεις, οι εθισμοί, όχι μόνο από ουσίες, κι από άλλα πράγματα• ηλεκτρονικούς υπολογιστές, αγορές και γενικότερα από την κοινωνία της κατανάλωσης και του θεάματος.

Έχουμε, λοιπόν, στην προσπάθεια για την ολοκλήρωση του προσώπου εμπόδια που παρεμβάλλει η σύγχρονη εποχή με τις εξελίξεις που υπάρχουν στον δυτικό κόσμο, στον οποίο συμμετέχουμε. Αυτού του είδους η υπερβολική απόλαυση, θα λέγαμε, που κυριαρχεί στην εποχή μας, μπορεί να υπονομεύσει και την αγάπη. Διότι, ο άνθρωπος εθιζόμενος στην απόλαυση σιγά-σιγά χάνει την ικανότητα ν' αγαπά. Κάνοντας ως σκοπό της ζωής του να αντλεί όσο το δυνατόν περισσότερη απόλαυση, αυτό αρχίζει να μειώνει τη ικανότητά του ν' αγαπά, διότι η αγάπη απαιτεί άλλες προδιαγραφές, άλλες ικανότητες, οι οποίες ατονούν στον βαθμό που κάποιος παραδίδεται σε αναζήτηση της απόλαυσης.

Και αυτό το βλέπουμε αρκετά συχνά στις ανθρώπινες σχέσεις και κυρίως στα ζευγάρια και στις οικογένειες, όπου βλέπει κανείς να μην ξέρουν οι άνθρωποι πώς να βοηθήσουν τη σχέση τους και να την βελτιώσουν. Μέχρι το ακραίο σημείο που

φθάνει κανείς στις διαπροσωπικές του σχέσεις και στον έρωτα να καταναλώνει ανθρώπους. Δεν καταναλώνει δηλαδή υλικά αγαθά ή εμπειρίες μόνο, αλλά καταναλώνει τους ίδιους τους ανθρώπους. Και πολλές φορές όχι με κακή πρόθεση. Δηλαδή χάνει στο τέλος την ικανότητα ν' αγαπά.

Κατά τον ίδιο τρόπο μπορεί να επηρεαστεί και η δημιουργικότητα στην εποχή μας. Όχι η δημιουργικότητα υπό την έννοια της παραγωγής κάποιου έργου, διότι σήμερα οι άνθρωποι σε σύγκριση με πριν πενήντα χρόνια παραδείγματος χάριν αν το συγκρίνετε, είναι ασυγκρίτως πιο δημιουργικοί• εξελίσσονται, μορφώνονται, παίρνουν πτυχία, ανοίγουν επιχειρήσεις, κάνουν διάφορα πράγματα, τα οποία κατά κόσμον μετράνε, είναι δημιουργικά. Αλλά την ίδια ώρα που κάνουν αυτά, ενδέχεται να αποδειχθούν πολύ αποτυχημένοι στην προσωπική τους ζωή. Γιατί; Διότι η ύψιστη μορφή δημιουργικότητας είναι οι ανθρώπινες σχέσεις. Η ικανότητα να διατηρείς σωστές φιλίες, η ικανότητα να κάνεις ένα πετυχημένο γάμο, ο οποίος θα εξελίσσεται διαρκώς εις βάθος, η ικανότητα να φτιάξεις όμορφες σχέσεις με τα παιδιά σου. Και γι' αυτό, το πόσο καλός σύζυγος ή πόσο καλός γονέας θα είναι κάποιος δεν εξαρτάται από τα πτυχία που έχει και από τα χρήματα που έχει επίσης. Αυτό το ζούμε καθημερινά.

Αυτή ήταν μια απλώς δειγματοληπτική επισκόπηση των εξελίξεων της εποχής μας σχετικά με την επίπτωσή της στην αγάπη, την ελευθερία και τη δημιουργικότητα. Εκείνο το οποίο θα χρειαστεί να πω κλείνοντας είναι ότι χρειάζεται να εξετάσουμε το πώς, ο νέος άνθρωπος κυρίως, θα μπορέσει, και πώς θα τον βοηθήσουμε, να αναπτύξει και την ικανότητα ν' αγαπά, (σωστά, γιατί υπάρχει και νοσηρή αγάπη, όχι μόνο υγιής), και την ικανότητα να είναι εσωτερικά ελεύθερος και την ικανότητα να είναι δημιουργικός, έτσι ώστε να ολοκληρώνεται ως πρόσωπο. Διότι όλοι οι κοινωνικοί χώροι θα έπρεπε κανονικά, (αυτή είναι η κλήση μας από τον Θεό, που μας χάρισε αυτή τη ζωή), να είναι χώροι ανάπτυξης του προσώπου.

Η οικογένεια θα πρέπει να είναι ο χώρος, όπου το πρόσωπο αναπτύσσεται με στόχο την ολοκλήρωσή του με τη μορφή της αγιότητας. Η ολοκλήρωση του προσώπου είναι η ομοίωση με τον Θεό, όπως είπαμε. Επομένως, η οικογένεια χρειάζεται προς τα εκεί να αποβλέπει. Το σχολείο χρειάζεται προς τα εκεί να αποβλέπει. Οι διάφοροι κοινωνικοί χώροι και άλλοι προς τα εκεί.

Αυτό δεν είναι μια ανέφελη πορεία, το ξέρουμε καλά. Υπάρχουν αντιξοότητες, αλλά το να μπορεί ο νέος άνθρωπος να ξεπερνά τις αντιξοότητες και, όπως ο πνευματικός αυτός που ανέφερα πριν, το να μπορεί ακόμη και τις αντιξοότητες να τις εξουδετερώνει και να τις χρησιμοποιεί προς όφελος της αναπτύξεως του προσώπου, αυτό πρέπει να είναι μια ικανότητα, την οποία η ζωή η ίδια θα χρειαστεί να δώσει στον νέο άνθρωπο. Δηλαδή δεν του δίνει μόνο, δεν καλείται να

δώσει μόνο στο παιδί κανείς και στο νέο άμεση βοήθεια, άμεση ως προς το περιεχόμενο, αλλά να του δώσει την ικανότητα ο ίδιος ο άνθρωπος να βελτιώνει διαρκώς την πορεία προς το να γίνει πρόσωπο.

Παρατήρηση: το παρόν κείμενο είναι το δεύτερο και τελευταίο μέρος του άρθρου «Το ανθρώπινο πρόσωπο στον σύγχρονο κόσμο» του Πρωτ. Βασιλείου Θερμού, Θεολόγου - ψυχιάτρου